

מחודדים

ת"ר ושינתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5).

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה העומדים בין בים ובין ביבשה המקום ירחם עליהם ויחשיעם ויציאם מצרה לרוחה ומאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה השתא בעגלה ובזמן קריב ונאמר אמן:

סיכומי דף היומי
 מערכת: 073-249-0403
 sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
 הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
 נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
 375

שכיון שאמרה כששלחה לקרוא לאחיה ווי שמתה אותה האשה, היא מצווה מחמת מיתה שחוזר גם אם שייר.

מתנת שכיב מרע במקצת, למר זוטרא בריה דרב נחמן בשם רב נחמן: הרי הוא כמתנת בריא, שאם עמד אינו חוזר, וכמתנת שכיב מרע שלא צריך קניין, לרבא: צריך קניין, 'להלכה' מתנת שכיב מרע במקצת צריך קניין גם אם מת. מתנת שכיב מרע בכל הנכסים, הגם שקנו מידו אם עמד חוזר, שבידוע שלא ציוה רק מחמת מיתה.

מצווה מחמת מיתה, לרבא: בין שייר בין לא שייר אם מת הגם שלא קנו מידו קנה ואם עמד חוזר, לרב הונא בריה דרב יהושע: בנותן מתנה במקצת צריך קניין, ובמחלק כל נכסיו לא צריך קניין, 'להלכה' אינו צריך קניין במת, ואם עמד חוזר הגם שקנו ממנו.

האומר תנו גט זה לאשתי, ושטר שחרור זה לעבדי, ומת לא יתנו לאחר מיתה, שאין גט לאחר מיתה.

בבא בתרא דף קנ"א. שב"ק פר' חיי שרה כ"ב חשוון תשפ"ה

דף קנ"א - ע"א
 אמו של רב זוטרא בר טוביא כתבה נכסיה לבנה ואמרה שזה משום שרוצה להינשא לרב זביד ורוצה להבריח בעלה מנכסיה, נישאת ונתגרשה, ותבעה נכסיה מבנה, לרב ביבי בר אביי: כיון שמכרה משום שרצתה להינשא, והרי נישאת ונתקיים המתנה, והקשה רב הונא בריה דרב יהושע: שגם לחכמים שאמרו שמברחת נכסיה קנה הלוקח, היינו דווקא במקום שלא גילתה דעתה, אבל כאן שאמרה שמוכרת רק כדי להינשא ונתגרשה, בטילה המכירה.

אמו של רמי בר חמא כתבה נכסיה בלילה לרמי בר חמא, ובבוקר לרב עוקבא בר חמא, רב ששת: העמיד רמי בר חמא בנכסים שכיון שמתה דבריה הראשונים ככתובים וכמסורים ואינה יכולה לחזור בה, רב נחמן: העמיד רב עוקבא בר חמא בנכסים כמו שמואל שכל שאילו עמד חוזר יכול לחזור במתנה, וגם יכול לחזור ולתת לאחר, ולכך גם אם מתה הועיל החזרה.

דברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים ואינו צריך מקבל המתנה למשוך.

דף קנ"א - ע"ב
 אחות של רב דימי בר יוסף היה לה קרקע, ומתי שחלשה היתה מקנה לו, וכשעמדה היתה חוזרת בה. פעם אחת חלשה ולא רצה רב דימי בר יוסף לבוא לקנות עד שאמרה שיקנה השדה בקניין גמור שלא תוכל לחזור, ובא ושייר מקצת השדה שלא נטל וקנה מידה, שהוא מתנה במקצת, וכשעמדה חזרה בה, ואמר רב נחמן

בבא בתרא דף קנ"ב. יום א' פר' תולדות כ"ג חשוון תשפ"ה

דף קנ"ב - ע"א
 מתנת שכיב מרע בכל הנכסים שכתוב בה קניין או שהיה קניין ולא כתוב בה, לרב: הרי היא כמתנת בריא שאם עמד אינו חוזר וכמתנת שכיב מרע שאם אמר הלוואתו לפלוני הלוואתו לפלוני גם בלי מעמד שלשתן. לשמואל: מסתפק שכיון שלא צריך קניין ועשה קניין, התכווין שלא יקנה רק בקניין במתנת שכיב מרע ואין שטר וקניין לאחר מיתה. ואם ייפה כחו שכתב בשטר

והם אומרים בריא היית ואינו יכול לחזור, **לרבי מאיר**: צריך להביא ראיה שהיה שכיב מרע, **לחכמים**: הלקוחות שמוציאים ממנו עליהם להביא ראיה.

דף קנ"ג - ע"ב

מתנה שכתוב בה כדי הוה קציר ורמי בערסיה ולא כתב בה ומגו מרעיה איפטר לבית עולמיה, לרבה: קברו מוכיח עליו שמת מתוך החולי שהולכים כעכשיו כרבי נתן, **לאביי**: מה שפינה שטבעה שרובן לטבוע ולאבד נותנים חומרי חיים וחומרי מתים, חולים שרובם לחיים בוודאי חוששים שקם מהחולי וחלה ומת.

מתנה שלא כתוב בה לא לשון מתנת בריא ולא לשון מתנת שכיב מרע, לרבי יעקב: הנותן מוציא מידיהם שהעמד נכסים על חזקתם, והם אין מוציאים מידו רק בעדים שהיה בריא. **לרבי נתן**: הולכים לפי עכשיו, ואם הוא בריא עכשיו עליו להביא ראיה שהיה חולה, ואם הוא שכיב מרע עכשיו עליהם להביא ראיה שהיה בריא.

בקעה - בימות החמה רשות היחיד לשבת, ורשות הרבים לטומאה, שאינו מקום סתירה. בימות הגשמים - רשות היחיד לכאן ולכאן. הבא להישאל שנכנס לבקעה ואינו יודע מתי נכנס - לרבי יעקב: העמד טהור על חזקתו, לרבי נתן: הולכים לפי עכשיו, ואם עכשיו ימות החמה - הוא רשות הרבים, ואם עכשיו ימות הגשמים - הוא רשות היחיד. אם עבר עליה ימות הגשמים, **לרבא**: (לפירוש א' ברשב"ם לשיטת ר' אלעזר, לר"ח חולק עליו), שוב לא יצא מתורת רשות היחיד.

וקנינא מיניה להוסיף על מתנה זו שבעל פה קנה. **שכיב מרע שאמר** כתבו ותנו מנה לפלוני ומת, אין כותבים ונותנים שכיון שלא קנו מידו שמא לא גמר להקנותו רק בשטר ואין שטר לאחר מיתה. ואם אמר לייפות כחו שיכתבו בשטר ייפוי כח קניין שמוסיף על המתנה, כותבים ונותנים.

דף קנ"ב - ע"ב

שכיב מרע שכתב כל נכסיו לראובן וחזר וכתב לשמעון, דייתיקי של שני מבטל דייתיקי של ראשון.

כתב כל נכסיו לראובן ומסר לו השטר וחזר וכתב לשמעון וזיכה לו שטר, לרב: ראשון קנה שכיון שזיכה הוא כקניין וכמתנת בריא שאינו יכול לחזור, **לשמואל**: הוא כמתנת שכיב מרע שאין בה קנין שכיון שאם עמד חוזר יכול לחזור בו, והשני קנה. **כתב לראשון וזיכה לו וקנו מידו, גם לשמואל** אינו יכול לחזור בו שכיון שעשה כל זה אינו רק ליפות כוחו.

בבא בתרא דף קנ"ג. יום ב' פר' תולדות כ"ד חשון תשפ"ה

דף קנ"ג - ע"א

כתב וזיכה והקנה לאחר ועמד, אינו יכול לחזור (גם לשמואל), שכיון שכתב וזיכה והקנה בוודאי לייפות כוחו בא.

מתנה שכתוב בה 'בחיים ובמות', לרב: משום שכתב במות הוא כמתנת שכיב מרע, ואם עמד חוזר ומה שכתב בחיים הוא רק לסימן טוב שלא רצה לפתוח פיו לשטן. **לשמואל**: משום שכתב בחיים הוא כמתנת בריא ואינו חוזר, ומה שכתב במות הוא כמי שאמר מעתה ועד עולם. **'הלכה' - לנהרדעי**: הלכה כרב. **לרבא**: אם כתב בה 'מחיים' קנה. **לאמימר**: אין הלכה כרבא כיון שאמרו נהרדעי הלכה כרב בכתב בחיים והוא הדין בכתב מחיים. **רב נחמן**: לא פסק בזה כרב באתרא של שמואל. **רבא פסק לאשה כשיטתו**, והטרידה אותו שלא דן יפה, ואמר לסופר לרב פפא ב"ר חנן לכתוב לה שהדין עמה ולכתוב בסוף 'שוכר עליהן או מטען', והבינה וקיללה שתטבע ספינתו, ואף ששרו בגדיו במים לא ניצל מהטביעה.

משנה. מתנה שלא כתוב בשטר שהיה שכיב מרע, הוא אומר שכיב מרע הייתי וחוזר,

בבא בתרא דף קנ"ד. יום ג' פר' תולדות כ"ה חשון תשפ"ה

דף קנ"ד - ע"א

מחלוקת רבי מאיר וחכמים, לרב הונא ורבה: מיירי שהוא עכשיו בריא, ורבי מאיר סובר כרבי נתן שהולכים כעכשיו וצריך להביא עדים שהיה שכיב מרע, וחכמים סובר כרבי יעקב, שבשטר בריא כתוב 'הוה מהלך על רגלוהי בשוקא', ובשטר שכיב מרע 'קציר ורמי בערסיה' וכאן לא כתוב לא זה ולא את זה, והעמד ממון על חזקתו ועל המקבל מתנה להביא הראיה. **לרבה בר רב הונא**: רבי מאיר מודה בשטר שכתבו אינו

לקיש: שצריך ראייה בעדים שירדו לקוחות משום שערעור בני משפחה אינו ערעור שחזקה אין העדים חותמים על השטר רק אם נעשה גדול. **קטן בנכסי אביו**, [מטלטלים יכול למכור מבן שש או שבע כפי חורפו] **בקרקה, לרבא אמר רב נחמן: בן י"ח, לרב הונא בר חיננא אמר רב נחמן: בן עשרים, וכן הלכה (דף קנ"ו).**

דף קנ"ה - ע"ב

בן כ' שלא הביא שתי שערות, אם נולדו בו סימני סריס - יביאו ראייה שהוא בן עשרים ואז נקבע כסריס שאינו חולץ ומייבם, לא נולדו בו סימני סריס - עד בן ל"ו שנה שהיא רוב שנותיו אומרים שהוא קטן, ומאז הוא סריס.

איבעיא, בתוך הזמן של י"ח או כ' אם הוא כמו לפני זמן או כמו לאחר זמן, **לרבא בר רב שילא אמר רב נחמן:** תוך זמן כלאחר זמן. **רבא** ראה בן תוך הזמן שמכר בנכסים ואמר שלא עשה ולא כלום, אבל יש לומר שראה בו שטות יתירה ששחרר העבד אבל סתם תוך הזמן אין הוכחה. 'להלכה' תוך זמן כמו לפני הזמן (דף קנ"ו).

תינוק בן י"ג ויום אחד, ותינוקת בת י"ב ויום אחד, שיש להם חכמה יתירה ויודעים בטיב משא ומתן, מקחם מקח, וממכרם ממכר. וכן אם מסבירים לו דבר חכמה ויודע להבין - חכם הוא וממכרו ממכר.

בן פחות מעשרים שאינו יודע בטיב משא ומתן, כשר לעדות מבן י"ג למטלטלים ולכן ממכרו ממכר, מבן שש שבע רק פסול לעדות משום שנאמר 'ועמדו שני האנשים'. אבל לקרקע פסול.

בן פחות מעשרים הגם שאין ממכרו ממכר מתנתו מתנה, שמכירה קיים להו לרבנן שדעת הינוקא קרובה למעות ופעמים יקשקשו לו במעות וימכור כל נכסי אביו, אבל מתנה כיון שאם לא לו הנאה לא היה נותן לו, תיקנו שתהא מתנתו מתנה כדי שיטיבו אנשים עמו.

צריך לקיימו, שסתם שטרות הרי הם כשרים ואין לך קיום גדול מהודאתו, ולכן צריך ראייה בעדים שהיה שכיב מרע. ולחכמים צריך לקיים בעדים ובלי זה נאמן לומר שהיה שכיב מרע, ולא רק העדים יכולים להרע השטר.

העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה, אבל אנוסים היינו, או קטנים או פסולים היינו, לחכמים: נאמנים שהפה שאסר הוא שהתיר, שמודה בשטר שכתבו צריך לקיימו, **לרבי מאיר:** אינם נאמנים שכיון שבהודאתם קיימו השטר אינם נאמנים שאין הפה שאסר.

דף קנ"ד - ע"ב

למסקנא, לרבי יוחנן: (כמו שאמר לרבי ינאי) נחלקו רבי מאיר וחכמים במודה בשטר שכתבו. **לרבינו יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל:** גורסים הפוך במשנה ובברייתא, שלרבי מאיר בין בעדים בין במתחייב עצמו מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו, ולחכמים אינו צריך לקיימו ואינו נאמן לומר שכיב מרע היה, וכן העדים אינם נאמנים לומר אנוסים היינו. **לריש לקיש:** נחלקו לעניין עדים.

האוכל שדה בחזקת שלו וערער עליו אחד והוציא שטר מכירה או נתינה, אם אמר איני מכיר בשטר זה, יתקיים בחותמיו. ואם אמר שטר פסים הוא (שנתן לו שיראה בעל נכסים) או שטר אמנה הוא (שהאמינו לתת לו לפני ששילם) אם יש עדים לדבריו נאמן ואם לא הלך אחר השטר, כרבנן שמודה בשטר שכתבו אינו לקיימו, ועל כרחך כיון שהודה שהוא שטר אמיתי אינו נאמן לומר שטר פסים או אמנה הוא.

בבא בתרא דף קנ"ה. יום ד' פר' תולדות כ"ז חשון תשפ"ה

דף קנ"ה - ע"א

מעשה בבני ברק באחד שמכר בנכסי אביו ומת והנכסים היו ביד לוקח ועמדו עליו בני משפחה וערערו לומר קטן היה בשעת מיתה, אמר להם רבי עקיבא שצריכים בני המשפחה להביא עדים להוציא, שאין רשאים לבודקו בסימנים שאינם רשאים לנוולו, וגם אם דומים לסימני גדול סימנים עשויי להשתנות, **לרבי יוחנן: שלכולי עלמא מהני ראייה בקיום השטר על ידי זה ירדו הלקוחות לנכסים שלו, **לריש****

בבא בתרא דף קנ"ו. יום ה' פר' תולדות כ"ז חשון תשפ"ה

דף קנ"ו - ע"א

להלכה, בן י"ג שנה, בודקים אם הביא שערות, שיהא קידושין בוודאי. ואם ייבם בן

דף קנ"ז - ע"א

משנה. נפל הבית עליו ועל אביו או על מורישיו, והיתה עליו כתובת אשה ובעל חוב, יורשי האב אומרים הבן מת ראשון והם ירשו מכח אביו ואין הבעל חוב גובה ממנו. ובעל חוב אומרים האב מת ראשון ומת הבן. **לבית שמאי:** יחלוקו ששטר העומד לגבות כגבוי דמי וחשוב בעל חוב כוודאי לגבי יורשים, **לבית הלל:** נכסים בחזקתם שאין ספק מוציא מידי ודאי יורשים.

המלוה את חבירו בשטר גובה מנכסים משועבדים, בעדים גובה מנכסים בני חורין.

איבעיא, בכתב שמשעבד נכסים שעתיד לקנות, שלרבי מאיר שאדם מקנה דבר שלא בא לעולם פשוט שיכול להשתעבד, אבל לרבנן, אם קנה נכסים והם ברשותו בוודאי גובים מהם וגם מבגדיהם שעל כתפיהם, אבל במשועבדים מסתפק. והמשנה שבעל חוב רוצה לגבות ממה שיורש הבן אפשר להעמיד כרבי מאיר.

דף קנ"ז - ע"ב

שטרי חוב המוקדמים שכתב בשטר א' ניסן והלוואה בט"ו ניסן, פסולים שטורף לקוחות שלא כדין, והמאוחרים שלוח בניסן וכתב תשרי שאחריו כשרים, [ואפשר להעמיד כרבי מאיר, ולכן גובה בלאו הכי גם מנכסים שמניסן עד תשרי].

לזה וכתב דאיקני ולזה וכתב גם לשני דאיקני, אם תמצוי לומר דאיקני משתעבד. **לרב נחמן ומהדורא קמא דרב אשי:** ראשון קנה שנשתעבד לו, **לרב הונא ורבה בר אבוח** ומהדורא בתרא **דרב אשי:** יחלוקו כשקנה חל השעבוד לשניהם, וכן הלכה.

מכר שדה לחבירו והשביח ובעל חוב טרפה, כשגובה הלוקח מהלוה גובה הקרן מנכסים משועבדים והשבח מנכסים בני חורין, וכיון שנתבאר שאם נשתעבד לשנים יחלוקו, גם כאן נשתעבד הלוה לבעל חוב וללוקח בשוה ויחלקו השבח.

תשע בודקים בן י"ג לעניין גירושין. ולחליצה בודקים את היבמה שלא כרבי יוסי שאמר 'איש' כתוב בפרשה אבל אשה בין גדולה ובין קטנה. ולמיאון שלא כרבי יהודה שיכולה למאן עד שירבה השחור.

מוכר בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים שנה להוציא מהסובר בן שמונה עשרה.

משנה. המחלק נכסיו על פיו, **לר' אליעזר:** צריך קנין גם במתנת שכיב מרע, **לחכמים:** דבריו ככתובים וכמסורים.

דף קנ"ו - ע"ב

אם של בני רוכל היתה חולה ואמרה תנו כבינתי לבתי ששווה י"ב מנה ומתה וקיימו חכמים את דבריה. לר' אליעזר: אין ראייה מהם שרשעים היו שקיימו קוצים בכרם, שלשיטתו הוא כלאיים ואוסר הכרם שכן בערביא מקיימים קוצים לגמליהם. **לחכמים:** יש ראייה מהם, שמה שקיימו קוצים בכרם אינו עבירה, ולשיטתם אינו כלאים שאינו דבר שכמוהו מקיימים.

קונים קניין משכיב מרע גם בשבת, ולא משום שהלכה כר' אליעזר אלא שמא תיטרף דעתו עליו, ולכן קונים לסמוך דעתו.

משנה. שכיב מרע המחלק נכסיו על פיו.

לרבי מאיר: לרבי אליעזר - בחול דבריו קיימים מפני שיכול לכתוב והראוי לבילה אין בילה מעכבת בו, אבל לא בשבת, לרבי יהושע - בחול אמרו וקל וחומר לשבת שכיון שאינו יכול לכתוב עשו לו תקנה לקנות באמירה שלא תיטרף דעתו.

לרבי יהודה: לרבי אליעזר - בשבת דבריו קיימים משום שאינו יכול לכתוב אבל לא בחול. לרבי יהושע בשבת אמרו וקל וחומר בחול שראוי לבילה.

זכין לאדם שלא בפניו. לרבי מאיר: לרבי אליעזר זוכים לגדול שהוא בן זכייה ושליחות ואין זוכים לקטן, **לרבי יהושע:** בגדול אמרו, קל וחומר לקטן שאינו יכול לזכות ותיקנו שיוכלו לזכות לצורכו. **לרבי יהודה:** לרבי אליעזר - זוכים לקטן ואין זוכים לגדול, לרבי יהושע - לקטן אמרו וקל וחומר לגדול.